

УКРАЇНА. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

№ 1-2 (37-38), 2016

*Украина. Здоровье нации
Ukraine. Nation's Health*

**НАУКОВО-
ПРАКТИЧНИЙ
ЖУРНАЛ**

*Міжнародна науково-практична конференція
«Можливості превентивного та лікувального впливу
на соціально значимі захворювання в закладах
первинної медико-санітарної допомоги».
12-13 квітня 2016, м. Ужгород*

ISSN 2077-6594

**УКРАЇНА.
ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ**
№ 1-2 (37-38), 2016

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«МОЖЛИВОСТІ ПРЕВЕНТИВНОГО ТА ЛІКУВАЛЬНОГО ВПЛИВУ
НА СОЦІАЛЬНО ЗНАЧИМІ ЗАХВОРЮВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ»**

(12-13 квітня 2016 року, м. Ужгород)

ЗАСНОВНИКИ

Державна установа «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»
Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»
Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет»

Головний редактор журналу – Слабкий Г.О.

Заступники головного редактора – Дзюба О.М., Ждан В.М., Смоланка В.І.

Відповідальний редактор – Ситенко О.Р.

Літературні редактори – Ратаніна О.М., Шумило О.В.

Дизайн і верстка – Кривенко Є.М.

Секретаріат – Белківа І.В. (Полтава), Бутенко І.В. (Київ), Погоріляк Р.Ю. (Ужгород)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії Лехан В.М.

Болдижар О.О.
Вороненко Ю.В.
Гойда Н.Г.
Голованова І.А.
Голубчиков М.В.

Грузева Т.С.
Децик О.З.
Карамзіна Л.А.
Ковальова О.М.
Котуза А.С.

Лисак В.П.
Любінець О.В.
Мельник П.С.
Нагорна А.М.
Рогач І.М.

Сайдакова Н.О.
Фера О.В.
Чепелевська Л.А.
Чопей І.В.
Шатило В.Й.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради Запорожан В.М. (Одеса)

Авраменко О.І. (Київ)
Бояр І. (Польща)
Дудіна О.О. (Київ)
Дудник С.В. (Київ)
Жилка Н.Я. (Київ)
Клименко В.І. (Запоріжжя)

Коваленко О.С. (Київ)
Кудренко М.В. (Київ)
Лашкул З.В. (Запоріжжя)
Лобас В.М. (Донецьк)
Майоров О.Ю. (Харків)
Матюха Л.Ф. (Київ)

Медведовська Н.В. (Київ)
Миронюк І.С. (Ужгород)
Моїсенко Р.О. (Київ)
Овоц А. (Польща)
Огнев В.А. (Харків)
Рудень В.В. (Львів)

Ситенко О.Р. (Київ)
Станчак Я. (Польща)
Степаненко А.В. (Київ)
Толстанов О.К. (Київ)
Ярош Н.П. (Київ)
Ященко Ю.Б. (Київ)

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.05.2015 р. № 528).

Рекомендовано до друку Вченою радою ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України».

Протокол № 2 від 31.03.2016 р.

Адреса редакції: пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна

Тел./факс: +380 44 576-41-19; 576-41-09

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21116-10916ПР від 24.12.2014 р.

Підписано до друку 1 квітня 2016 р. Загальний наклад 100 прим. Зам. № 2461

Видавець:

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України»

Адреса: пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна

Видавник:

«СПД ФО «Коломійцін В.Ю.»

Свідоцтво про державну реєстрацію В02 № 257914 від 09.12.2002 р.

Надруковано у МВЦ «Медінформ»

03179, м. Київ, вул. Котельникова, 95, тел./факс (044) 501-35-69

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 1194 від 15.01.2003 р.

Усі статті рецензовані. Відповідальність за достовірність фактів та інших відомостей у публікаціях несуть автори.

Цілковите або часткове розмноження в будь-який спосіб матеріалів, опублікованих у цьому виданні, допускається лише з письмового дозволу редакції.

ЗМІСТ

СТАТТІ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «МОЖЛИВОСТІ ПРЕВЕНТИВНОГО ТА ЛІКУВАЛЬНОГО ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНО ЗНАЧИМІ ЗАХВОРЮВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ» (12–13 квітня 2016 року, м. Ужгород)

Бичков М.А., Вдовиченко В.І., Дяків–Корейба Н.І.

**Рівень холестеролу в сироватці крові
у хворих на цукровий діабет
із біліарною патологією** 9

Бичков М.А., Подола Н.В.

**Ефективність діагностики гелікобактерної
інфекції у хворих на цукровий діабет
із патологією травного каналу** 13

Бичков М.А., Яхницька М.М.

**Особливості вмісту електролітів
у шлунковому соку хворих
на гастроєзофагеальну рефлюксну хворобу** 16

Білошицька А.В.

**Профілактична дія фітопрепарату
при експериментальному атеросклерозі
та цукровому діабеті** 19

*Блага О.С., Товт–Коршинська М.І.,
Колесник П.О., Росток–Резнікова М.В.*

**Жиринокислотний склад ліпідів плазми
крові у хворих на хронічне обструктивне
захворювання легень з ожирінням
та нормальною масою тіла** 24

Братасюк А.М.

**Клініко-ендоскопічна характеристика
аденоматозних поліпів товстого кишечника
у хворих старших вікових груп** 28

*Буженко А.І., Воронко А.А.,
Мороз Г.З., Шевчук Р.В., Ганоль М.В.*

**Артеріальна гіпертензія та придатність
до військової служби військовослужбовців
і чоловіків мобілізаційного віку** 31

Варваринець А.В., Чопей І.В.

**Структура та частота позакишкових проявів
неспецифічного виразкового коліту
серед пацієнтів Закарпатської області** 37

Вежновець Т.А., Парій В.Д.

**Синдром емоційного вигорання
в медичних працівників хірургічних
відділень із позиції кадрового менеджменту** 41

*Гечко М.М., Чубірко К.І.,
Чопей І.В., Маршалюк К.Е.*

**Показники моніторингу артеріального тиску
в пацієнтів із надлишковою вагою
та ожирінням при редукції маси тіла** 48

*Дебрецені К.О., Чубірко К.І., Дебрецені О.В.,
Гечко М.М., Чопей І.В., Гряділь Т.І.*

**Визначення рівня оксиду азоту
у видихуваному повітрі в пацієнтів
із бронхіальною астмою
та супутнім ожирінням** 53

Дербак М.А., Архій Е.Й., Москаль О.М.

**Зміни показників цитокінового профілю
у хворих із поєднаною патологією** 58

Децик О.З., Басараба Т.П.

**Вплив соціального, родинного та навчального
оточення на формування превентивної
обізнаності молоді щодо ВІЛ-інфекції** 63

Децик О.З., Соломчак Д.Б.

**Повнота дотримання
профілактичних технологій
у хворих на сечокам'яну хворобу** 68

Жилка Н.Я., Кудря А.В.

**Первинна медична допомога:
нормативно-правовий аспект** 74

Заремба Є.Х., Заремба–Федчишин О.В., Вірна М.М.

**Добовий ритм артеріального тиску
та ефективність комбінованої
антигіпертензивної терапії
у хворих на артеріальну гіпертензію** 79

Івачевська В.В., Чопей І.В.

**Ефективність застосування ситагліптину
та урсодезоксихолевої кислоти
для корекції метаболічних порушень
у пацієнтів із поєднаним перебігом
неалкогольної жирової хвороби печінки
і цукрового діабету 2-го типу** 84

Кеч Н.Р., Гнатейко О.З.,

Личковська О.Л., Лук'яненко Н.С., Кулачковська І.Ю.
**Актуальні питання лікування
і профілактики остеопенічного
синдрому в дітей (огляд літератури)** 89

Киричук І.М.

**Дослідження умов праці та особливостей
організації лікувально-діагностичного процесу
в інфекційних стаціонарах** 94

CONTENT

**ARTICLES OF PARTICIPANTS OF INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-AND-PRACTICAL CONFERENCE
«POSSIBILITIES OF PREVENTIVE AND
THERAPEUTIC EFFECTS ON SOCIALLY
SIGNIFICANT DISEASES IN PRIMARY
HEALTH CARE INSTITUTIONS»
(Uzhgorod, April 12–13, 2016)**

Bychkov M.A., Vdovychenko V.I., Dyakiv–Koreyba N.I.
**The level of cholecystokin in serum
in diabetic patients with biliary pathology 9**

Bychkov M.A., Poda N.V.
**The effectiveness of the diagnosis
of *H. pylori* infection in diabetic patients
with disorders of the digestive canal 13**

Bychkov M.A., Yahmytska M.M.
**Features of the electrolyte content
in gastric juice in patients
with gastroesophageal reflux disease 16**

Biloshitska A.V.
**Effects of preventive herbal remedy protection
at experimental atherosclerosis and diabetes 19**

*Blaga O.S., Tovt–Korshynska M.I.,
Kolesnyk P.O., Rostoka–Reznikova M.V.*
**Fatty acid metabolism of blood plasma
in chronic obstructive pulmonary disease
patients with obesity and normal weight 24**

Bratasiuk A.M.
**Clinical and endoscopic characteristics
of adenomatous polyps of the large bowel
in patients of older age groups 28**

*Buzhenko A.I., Voronkov A.A.,
Moroz G.Z., Shevchuk R.V., Ganol M.V.*
**Hypertension and determining fitness
for military service of military contingent
and mobilized men 31**

Varvarynets A.V., Chohey I.V.
**Structure and frequency of extraintestinal
manifestations of ulcerative colitis patients
in the Transcarpathian region 37**

Vezhnovets T.A., Paryi V.D.
**Burnout syndrome among the medical
personnel of surgical departments
from the perspective of personnel management 41**

*Gechko M.M., Chubirko K.I.,
Chohey I.V., Marshalyk K.E.*
**Performance monitoring of blood pressure
in patients with overweight and adiposity
in the reduction of body weight 48**

*Debretseni K.O., Chubirko K.I., Debretseni O.V.,
Gechko M.M., Chohey I.V., Griadil T.I.*
**Evaluation of nitric oxide in exhaled air
in patients with asthma
and concomitant obesity 53**

Derbak M.A., Arhiy E.Y., Moskal O.M.
**Changes of cytokine profile indices
of patients with combined disease 58**

Detsyk O.Z., Basaraba T.P.
**The social, family and educational environment
impact on youth's awareness on HIV prevention 63**

Detsyk O.Z., Solomchak D.B.
**Completeness of prevention technologies
observance in patients with urolithiasis 68**

Zhylka N.Ya., Kudria A.V.
Primary healthcare: regulatory aspect 74

Zaremba Ye.H., Zaremba–Fedchyshyn O.V., Virna M.M.
**Circadian rhythms of blood pressure
and efficiency of combined antihypertensive
therapy in patients with arterial hypertension 79**

Ivachevska V.V., Chohey I.V.
**Efficacy of sitagliptin and ursodeoxycholic acid
in correction of metabolic disorders
in patients with non-alcoholic fatty
liver disease and type 2 diabetes 84**

*Kech N.R., Gnateyko O.Z.,
Lychkovska O.L., Lukyanenko N.S., Kulachkovska I.Yu.*
**Current issues of treatment and prevention
of osteopenic syndrome in children
(literature review) 89**

Kyrychuk I.M.
**Exploring the conditions of work
and peculiarities of organization of the medical
diagnostic process in infectious departments 94**

Klitynska O.V.
**Determination of antibiotic sensitivity of the main
caries genetic microorganisms in the mouth cavity
in children, which are permanently residing
in the conditions of biochemical deficiency
of fluorine and iodine 99**

КЛІНІКО-ЕНДОСКОПІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДЕНОМАТОЗНИХ ПОЛІПІВ ТОВСТОГО КИШЕЧНИКУ У ХВОРИХ СТАРШИХ ВІКОВИХ ГРУП

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

Мета – вивчити особливості розвитку та перебігу аденоматозних поліпів в осіб старших вікових груп.

Матеріали та методи. Обстежено 134 пацієнти, яким виконано колоноскопію та гістологічне дослідження біоптату.

Результати та висновки. За результатами ендоскопічного та гістологічного досліджень виявлено, що найчастіша локалізація аденоматозних поліпів відмічалася в сигмоподібній кишці і становила 70,37% випадків, а серед виявлених нами аденоматозних поліпів найчастіше зустрічалися тубулярні – у 84,26% випадків. Водночас, клінічні прояви були мінімальними.

Ключові слова: товстий кишечник, аденоматозні поліпи, похилий та старечий вік.

Вступ

Понад 90% поліпів товстої кишки, які виявляються під час колоноскопії, є аденомами або гіперпластичними поліпами. Щодо того, які з них трапляються частіше, різні автори дотримуються різної думки. Вірогідно, це зумовлено регіональними особливостями [3, 4].

Аденоматозні поліпи (АП) товстої кишки рідко трапляються в людей до 30 років, їх частота зростає з віком. Автопсійні дослідження засвідчили, що частота аденом товстої кишки сягає 25–35% у віці 50 років і перевищує 60% у віці понад 70 років [2, 5].

Гіперпластичні поліпи локалізуються переважно в ректосигмоїдному відділі і в цій ділянці часто є множинними. Їх частота теж суттєво зростає з віком: у дітей вони фактично не трапляються. За даними авторів, у віці до 40 років їх частота сягає 40%, а в старшому віці вони можуть виявлятися в 75% осіб [3–5]. Натомість аденоми ректосигмоїдного відділу становлять лише третину всіх аденом дистальніше селезінкового згину. Вважається, що за частотою розподіл аденоматозних поліпів у товстій кишці аналогічний до частоти локалізації раку: 14–20% – сліпа і висхідна кишка, 32–36% – поперечно-ободова, 44–53% – сигмоподібна і пряма [3]. За даними колоноскопії, близько 60% пацієнтів має одиничні аденоми, а 40% – множинні. З віком зростає частота множинних аденом, частота їх виявлення в проксимальних відділах товстої кишки і розміри [1–3].

Мета роботи – вивчити особливості розвитку та перебігу АП в осіб старших вікових груп.

Матеріали та методи

У рамках даного дослідження нами відібрано 134 пацієнти, в яких наявні клінічні прояви, такі як: кров у калі, ознаки анемії середнього ступеня тяжкості (Нв –

71–90 г/л) і тяжкого ступеня (Нв < 70 г/л), що й слугувало критерієм включення до нашого дослідження.

Нами проведено колоноскопічне дослідження усім 134 хворим, серед яких 61 (45,52%) жінка і 73 (54,48%) чоловіки, середній вік становив 61,47±0,45 року, в яких виконано колоноскопію. Критерії виключення: вік до 50 років, поліпоз (>5 поліпів), коліт, рак ободової кишки, резекція ободової кишки, незадовільна підготовка до колоноскопії, неповна колоноскопія.

Результати дослідження та їх обговорення

При аналізі скарг пацієнтів виявлено, що з них 63 (47,06%) особи не відмічали явних скарг із боку кишечника, 102 (76,12%) пацієнти вказували на незначні порушення випорожнення кишечника, причому наявність патологічних включень у калі (явна кров, слиз) під час випорожнень турбувала 19 (14,18%) хворих. Виявлено, що 44 (32,84%) пацієнти страждали на закрепи, причому в 16 (11,94%) випадків вони носили хронічний характер. На чергування проносів із закрепами вказували 26 (19,40%) пацієнтів.

Особлива увага зверталася на наявність «червоних прапорців», що викликає настороженість до онкологічних захворювань. Це – кровотеча, чергування проносів із закрепами, схуднення, явища інтоксикації тощо. Хворі, в яких виявлялася онкологічна патологія, з подальшого дослідження виключались і скеровувались до відповідних фахівців.

На кровотечу в анамнезі вказали 65 (48,51%) осіб. Ознаки значного схуднення (>5 кг/міс.) турбували 22 (16,42%) осіб, причому серед них переважали вказівки на зниження працездатності та швидку втомлюваність.

Серед обстежених осіб не було жодного хворого, який би відмічав прийом цитостатиків або біологічних препаратів як базових.

Під час колоноскопії у 43 (32,09%) обстежених пацієнтів виявлено АП товстого кишечника, яким проведено поліпектомію згідно з критеріями проведення поліпектомії. У 27 (20,15%) хворих в анамнезі раніше були виявлені та видалені АП товстого кишечника, а у 64 (47,76%) хворих не відмічено патологічних утворів ободової кишки.

Серед виявлених нами АП найбільш часто зустрічалися тубулярні поліпи – у 84,26% випадків, тоді як тубуло-вільозні АП спостерігалися у 12,04% випадків, а вільозні – лише в 3,70% випадків (рис. 1).

Найбільш часта локалізація аденоматозних поліпів відмічалася в сигмоподібній кишці і становила 70,37% випадків, тоді як у висхідному відділі – 2,78% випадків, у поперечно-ободовому відділі – 8,33% випадків, у низхідному відділі – 15,74% випадків, у прямій кишці – 2,78% випадків (рис. 2).

За розмірами АП поліпи поділялись таким чином: від 0,6 до 1,2 см – 82 (75,93%) поліпи, від 1,2 до 2,0 – 17 (15,74%) поліпів, понад 2,0 см – 9 (8,33%) поліпів.

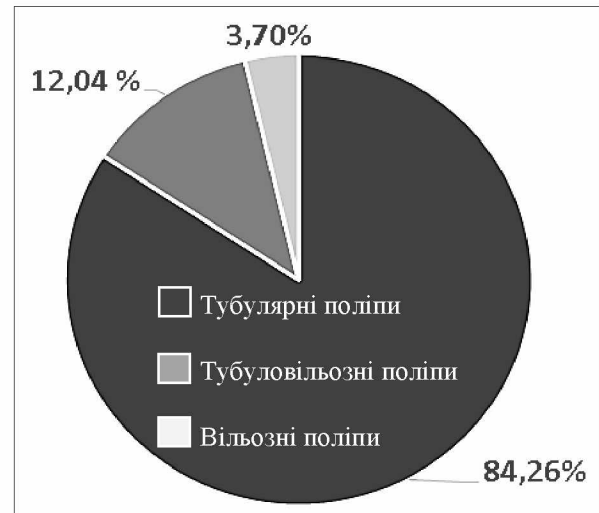

Рис. 1. Частота аденоматозних поліпів за гістологічними даними (%)

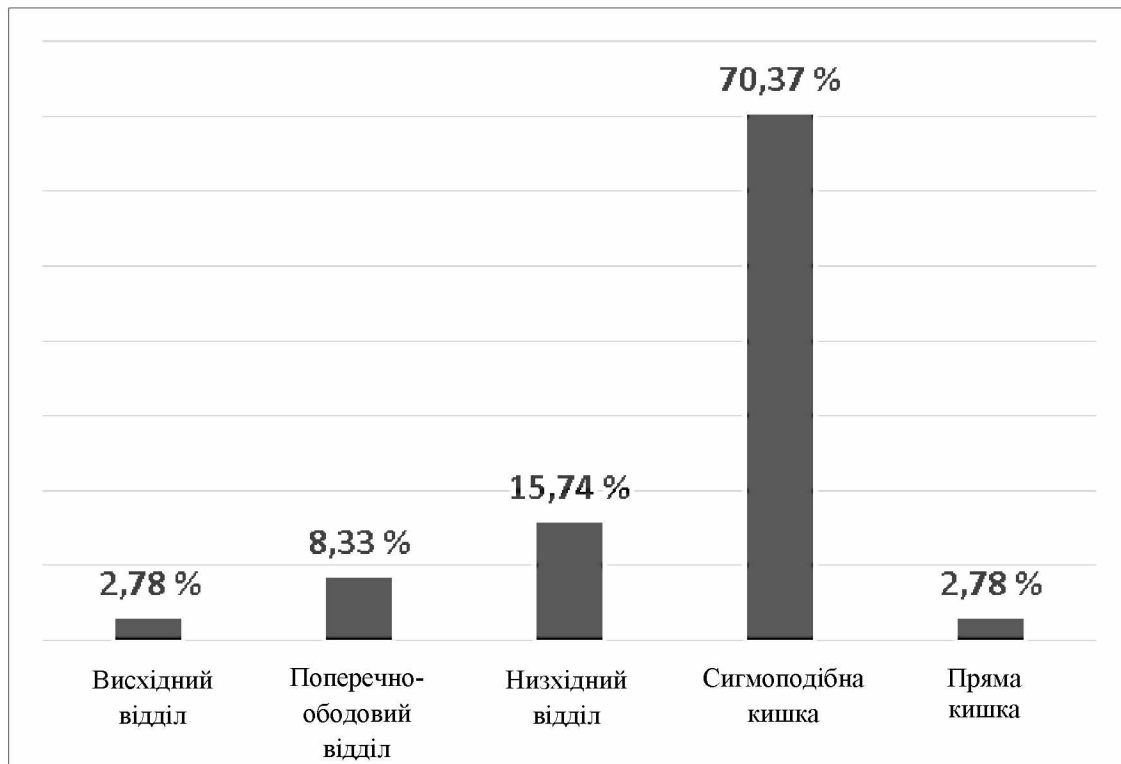

Рис. 2. Частота випадків аденоматозних поліпів в ободовій кишці за локалізацією (%)

Висновки

За результатами клінічного та ендоскопічного обстежень виявлено, що найбільш часта локалізація АП спостерігалася в сигмоподібній кишці, а за гістологічними даними найбільш часто зустрічалися тубулярні поліпи. Водночас, клінічні прояви були мінімальними.

Перспективи подальших досліджень полягають у довготривалому спостереженні за хворими та відстежуванні частоти рецидивів, а також у вивченні впливу лікарських засобів на розвиток АП.

Література

1. *Capsule endoscopy versus colonoscopy for the detection of polyps and cancer / A. Van Gossum, M. Munoz-Navas, I. Fernandez-Urien [et al.] // N. Engl. J. Med. – Jul. 16. – 2009. – Vol. 361 (3). – P. 264–270.*
2. *High prevalence of sessile serrated adenomas with BRAF mutations: a prospective study of patients undergoing colonoscopy / K.J. Spring, Z.Z. Zhao, R. Karamatic [et al.] // Gastroenterology. – 2006. – Nov., Vol. 131 (5). – P. 1400–1407.*
3. *Levine J. Clinical practice. Adenomatous polyps of the colon / J. Levine, D. Ahnen // Engl. J. Med. – 2006. – Vol. 355, № 24. – P. 2551–2557.*
4. *Natural history of untreated colonic polyps / S.J. Stryker, B.G. Wolff, C.E. Culp [et al.] // Gastroenterology. – 1987. – Nov.; Vol. 93 (5). – P. 1009–1013.*
5. *Sex-specific prevalence of adenomas, advanced adenomas, and colorectal cancer in individuals undergoing screening colonoscopy / M. Ferlitsch, K. Reinhart, S. Pramhas [et al.] // JAMA. – 2011. – Sep. 28, Vol. 306 (12). – P. 1352–1358.*

Дата надходження рукопису до редакції: 29.02.2016 р.

Клинико-эндоскопическая характеристика аденоматозных полипов толстого кишечника у больных старших возрастных групп

А.Н. Братасюк

ГВУЗ «Ужгородский национальный университет»,
г. Ужгород, Украина

Цель – изучить особенности развития и течения аденоматозных полипов у лиц старших возрастных групп.

Материалы и методы. Обследованы 134 пациента, которым проведена колоноскопия и гистологическое исследование биоптатов.

Результаты и выводы. По результатам эндоскопического и гистологического исследований нами выявлено, что наиболее частая локализация аденоматозных полипов отмечалась в сигмовидной кишке и составляла 70,37% случаев, а среди выявленных нами аденоматозных полипов наиболее часто встречались тубулярные – в 84,26% случаев. Вместе с тем, клинические проявления были минимальными.

Ключевые слова: толстый кишечник, аденоматозные полипы, пожилой и старческий возраст.

Clinical and endoscopic characteristics of adenomatous polyps of the large bowel in patients of older age groups

A.M. Bratasiuk

SHEI «Uzhgorod National University», Uzhgorod, Ukraine

Purpose – the aim of our study was to investigate the characteristics of the development and course of the AP in older age groups.

Materials and methods. In this study, we selected 134 patients who underwent colonoscopy and histological examination of biopsy.

Results. The results of endoscopic and histological studies, we found that the most frequent localization of adenomatous polyps in the colon and sigmoid was 70.37% for cases detected among our most frequent adenomatous polyps tubular polyps – in 84.26% of cases.

Conclusions. The results of clinical and endoscopic examinations revealed that the most frequent localization in the sigmoid colon adenomatous polyps, and the histological data most often met tubular polyps. At the same time, clinical manifestations were minimal.

Key words: colon, adenomatous polyps, advanced and old age.

Відомості про автора

Братасюк Андрій Миколайович – к.мед.н., доцент кафедри терапії та сімейної медицини факультету післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.